

GMINA Podedwórze

Miasto Podedwórze
w powiecie Podlaskim
DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOTEKA I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12
17-500 Podedwórze
tel. (083) 343 81 01

(1) 1/2008 Biuletyn Informacyjny Gminy Podedwórze

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

HISTORIA HERB GMINY PODEDWÓRZE

Herb gminy Podedwórze w języku heraldyki został opisany następująco: **w polu czerwonym gródek srebrny (biały) z trzema takimiż krzyżkami greckimi luzem, dwoma od czoła, trzecim w otwartej bramie. Barwy ustalone zostały w oparciu o zasady heraldyczne. Czerwone pole tarczy najbardziej typowe jest dla herbów szlacheckich oraz herbów miast, dziś także gmin, należących w przeszłości do dóbr szlacheckich, patrz foto.**

Przy opracowaniu herbu gminy Podedwórze nawiązano do tradycji historycznych terenów wchodzących w jej skład. Podstawowym jego elementem stał się wizerunek drewnianego gródka, to budowla o charakterze obronnym zwieńczona strażnicą nakrytą stożkowym dachem, z otwartą bramą. W bramie oraz powyżej budowli umieszczono trzy krzyżyki. Stanowią one nawiązanie do krzyżyka, który znajdował się w herbie Kopciów. Mogą one też być odczytane jako symbol trzech parafii (katolickiej, unickiej,

prawosławnej) i trzech kościołów znajdujących się na terenie gminy. Ułożone w polu herbu gminy dają świadectwo zgodnego współistnienia społeczności parafialnych, ale przypominają zarazem o ich historii. Symbolika herbu nawiązuje również do przeszłości miejscowości Podedwórze i miejscowości Opole.

Heraldyka jest nauką pomocniczą historii badającą początki, rozwój, znaczenie prawne oraz zasady kształtowania się wizerunku herbów.

Ustawa o samorządzie gminnym z 1990 r. umożliwiła gminom posługiwanie się własnym herbem, a te gminy, które herbu nie miały mogły utworzyć go od nowa, przestrzegając

dokończenie na str. 3

Uroczystie i rodzinnie

Uroczystego otwarcia **Multimedialnej Izby Regionalnej** w Hołowni dokonali wspólnie zaproszeni goście i mieszkańcy Hołowna 31 stycznia 2008 roku.

Honorowym gościem tego wydarzenia była pani **Katarzyna Tadeusiak-Jeznach** - koordynator Programu Rzeczpospolita Internetowa. Wśród zaproszonych gości byli: **Krzysztof Chilczuk** wójt gminy Podedwórze, **Waldemar Wezgraj** starosta Powiatu Parczewskiego, **Bogumiła Sarnowska** dyrektor Biblioteki Publicznej w Parczewie, sponsorzy oraz mieszkańcy Hołowna.

Uroczystość połączono z integracyjnym spotkaniem opłatkowym Lokalnej Grupy Działania, co stało się okazją do podziękowania przedstawicielom najstarszego pokolenia i sponsorom zaproszonym na to spotkanie, za wkład w tworzenie MIR, a wcześniej Ośrodka Edukacji Regionalnej.

dokończenie na str. 8

EUROPEJSKA GMINA

Gmina Podedwórze zajęła I miejsce w rankingu „Europejska gmina, europejskie miasto” zorganizowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Gazetę Prawną oraz Bank Gospodarstwa Krajowego. Wyróżnienie wręczono w 2007 roku.

Ranking sporządzony został na podstawie zbieranych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego informacji o wartości umów o dofinansowanie podpisanych z Unią Europejską przez administrację rządową, instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa.

Pozycja gminy Podedwórze jest wynikiem ilości wniosków złożonych przez mie-

szkańców na budowę 60 przydomowych oczyszczalni ścieków, placów manewrowych w gospodarstwach i przyłączy wodociągowych. Aktywność mieszkańców gminy, którzy zabiegali o środki finansowe z budżetu UE opłaciła się. Realizację projektu pilotowało Stowarzyszenie na rzecz wspierania i rozwoju wsi lubelskiej w Zaliszczu, którego prezesem jest **Jan Sokołowski**. Z ramienia Stowarzyszenia koordynatorem działań tego projektu był pan **Leszek Turuk**. Wnioski składano do Sektorowego Programu Operacyjnego - Infrastruktura w gospodarstwach rolnych. (e.)

I ty możesz...

I ty możesz zostać inwestorem giełdowym, to projekt, którego II edycję realizują uczniowie Gimnazjum w Podedwórze pod opieką nauczyciela **Artura Bechera**. Przewidziano podsumowanie tego etapu, jak też innych projektów realizowanych przez uczniów i nauczycieli Gimnazjum w Podedwórze 27 lutego. Szkolny projekt edukacyjny - I ty możesz zostać inwestorem giełdowym, realizowany jest w module - Wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym. W ramach projektu uczniowie z licznymi sukcesami zarządzali, co prawda wirtualnymi oszczędnościami, ale zdobywali całkiem realną wiedzę na temat funkcjonowania Giełdy Papierów

Wartościowych. Każdy z uczestników zapoznał się z Regulaminem Szkolnego Inwestora Giełdowego, tajnikami obsługi poczty elektronicznej, wyszukiwaniem specjalistycznych informacji, na przykład notowań spółek giełdowych oraz opanował praktyczne wykorzystywanie arkusza kalkulacyjnego. Praktyka inwestowania na Giełdzie Papierów Wartościowych szybko przekonała, że duża aktywność w liczbie składanych zeznań nie zawsze idzie w parze z liczbą zrealizowanych zleceń, wskaźnikiem skuteczności oraz efektem ekonomicznym podejmowanych działań. Najlepsza okazała się **Katarzyna Kiryczuk**, zarobiła najwięcej z 25 osobowej grupy szkolnych inwestorów. Projekt zakładał aktywną formę lokowania pieniędzy - grę giełdową. Inne sposoby zarządzania gotówką były edukacyjnym dodatkiem.

Pierwszy etap podsumowano między innymi, wydaniem Parkiecika - szkolnej gazety giełdowej. Gratulujemy sukcesów w trudnej sztuce zarządzania portfelem. (e.)

Wydawca: Urząd Gminy w Podedwórze, 21-222 Podedwórze 44, tel. (083) 379-50-11
e-mail: podedwo_g@woi.lublin.pl www.gmina-podedworze.pl
Przygotowanie gazety do druku:
EWA Oficyna Dziennikarska i Wydawnicza, tel. 511094630
Druk: "AWA-DRUK" Radzyń Podl., tel./fax 083-352 25 91

dokończenie ze str. 1

zasad heraldyki. Herb gminy Podedwórze powstał w Polskim Towarzystwie Heraldycznym Oddział w Lublinie. W tworzeniu herbu uwzględniono historię tej części Lubelszczyzny oraz wzięto pod uwagę sposoby dochodzenia do herbu znane w okresie Polski przedrozbiorowej. Wówczas tworzone herby gmin miejskich w oparciu o trzy główne czynniki: 1) nawiązanie do herbu właściciela, 2) nawiązanie do nazwy miasta-gminy, oraz 3) odwołanie się do symboliki patrona gminy.

W przypadku herbu gminy Podedwórze tworzywa historycznego dla jego symboliki poszukiwano wokół odniesień do faktów historycznych z dziejów gminy, takich jak etymologia nazwy gminy, urobionej od miejscowości będącej jej siedzibą oraz nawiązania do herbu najstarszych znanych właścicieli z terenu gminy jak również odwołania się do historycznych stosunków wyznaniowych i lokalnej organizacji kościelnej.

Nazwa „Podedwórze” stanowi najstarsze zachowane źródło historyczne dotyczące tej miejscowości. Nazwa ta, przez językoznawców zaliczana do nazw kulturowych, wskazuje, że wieś była bądź położona w pobliżu dworu-grodu, bądź wchodziła w skład dóbr ziemskich, których siedziba znajdowała się w nieodległym grodzie. W XVI w. słowo dwór oznaczało: dom mieszkalny, budynek, siedzibę szlachcica właściciela majątku ziemskiego; a także pałac, zamek rezydencję, siedzibę zwierzchnika. Dosłownie „podedwórze” oznaczało plac położony przed dworem. Staropolskie słowo dwór odnosić można do jakiejś formy grodu obronnego. W przeszłości na tym terenie znajdował się drewniany gródek najpewniej w miejscowości Opole. Wnosić to można na podstawie dwóch faktów: informacji płynącej z samej nazwy „Opole”, która w średniowieczu oznaczała większą jednostkę osadniczą, stojącą na czele większej liczby osad rodowych. Miejscowość stojąca na czele takiej jednostki osadniczej mogła posiadać budowlę obronną. Na istnienie w Opolu gródka zdają się też wskazywać wzmianki źródłowe odnoszące się do Opolu z XVI w. W pierwszej połowie XVI w. znajdował się w Opolu ośrodek zarządzania przyległymi dobrami ziemskimi. O tym, że był to teren osiadły w średniowieczu świadczy też fakt, że w I poł. XVI w. w Opolu miało miejsce odnowienie fundacji cerkwi. Miała ona nastąpić w 1511 r., choć data ta wydaje się dyskusyjna wobec informacji, że w 1526 r. dobra Opole zakupili Kopciowie. Odnowienia cerkwi dokonać miał Wasyl Kopeć lub jego syn.

Wasyl Kopeć był bojarem osiadłym w ziemi smoleńskiej. Był (w 1511 r.) dworzaninem króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego **Zygmunta**

HERB GMINY PODEDWÓRZE

Starego (1467-1548). Jego synem był **Sidor Wasilewicz Kopeć**, który swoją służbę rozpoczynał w kancelarii wielkiego księcia litewskiego **Aleksandra Jagiellończyka** (1461-1506), od którego otrzymał liczne nadania ziemskie. W czasach Zygmunta Starego nadal był pisarzem kancelarii litewskiej, zaś od 1522 r. był marszałkiem gospodarskim na dworze wielkksiążęcym. W latach 1512-1519 jako pisarz ruski, kancelaria litewska posługiwała się językiem ruskim, przebywał u boku króla w Koronie. W 1524 r. był wystawcą ruskich dokumentów królowej **Bony**. Pomiędzy rokiem 1526 a 1528 zakupił od **Fedora Światoszy** dobra ziemskie Opole za 500 kóp groszy. W 1528 r. jako członek Rady Wielkiego Księcia Litewskiego wystawił poczet koronny złożony z 28 konnych. Zmarł w 1531 r. Był ożeniony z **Marią** córką kniazia **Konstantego Kroszyńskiego**, z którą miał czterech synów: **Tymofieja**, **Fedora**, **Iwana**, **Wasyla** i córki: **Fedorę Rainę** żonę kniazia Połubińskiego, **Hannę Iwanowną Bohowitynową**, **Fedorę** żonę **Józefa Chaleckiego** i **Zofię Andrzejową Tryznię**.

Po śmierci Sidora Wasilewicza Kopia dobra ziemskie Opole przeszły w posiadanie jego synów. W 1541 r. Fedor, dworzanin królewski zmarły w 1567 r. toczył proces o prawo do tych dóbr ze swoim szwagrem Iwanem Połubieńskim. Potomkowie braci Kopciów władali dobrami ziemskimi Opole do XVIII w.

Zdaniem Aliny Wawrzyńczyk **Michał Wasylewicz Kopeć** w 1506 r. figuruje w poczcie dworzan królewskich (pisarz królewski) z trzema końmi, za szkody poniesione na służbie królewskiej w Ordzie uzyskał nadanie 8 źrebi w Opolu, które sprzedał na przełomie 1518/19 r. **Fedce Michajłowiczowi Światoszy**, który nabył inne cztery źrebia w 1522 r. w Opolu od Sapiehy. Sapieha kupił tą ziemię na pocz. XVI w. od **Tworiana Dremlika**, dworzanina królewskiego, który w ich posiadanie wszedł poprzez królewskie nadanie w 1510 r. Światosza nabył też dwa źrebia w Kodeńcu od ziemianina Czerniewskiego. Wszystko to odkupił Kopeć przed 1528 r. za 500 kop groszy litewskich, zamieniając dwa źrebia Czerniewskiego na dwa królewskie w Rusiatach sąsiadujących z Opołem oraz uzyskując nadanie „młyniszcza” na rzece Piwonii. W rezultacie widzimy, że Kopeć doszedł do swych okazałych dóbr po wielu transakcjach dokonanych z osobami, które uzyskały swe majątki w drodze nadania królewskiego w początkach XVI w. Z reguły wówczas król nadawał ziemię dworzanom, sługom i urzędnikom królewskim. **Cdn.** (ek.)

Doceńmy i wykorzystajmy

Rozmowa z **Krzysztofem Chilczukiem** wójtem gminy Podedwórze

* Jest pan wójtem pierwszą kadencją, jakie są pana priorytety, co chciałby pan w tej kadencji osiągnąć?

Przede wszystkim chcę rozwiązać problem gospodarki odpadami. Tym bardziej jest to pilna sprawa, że gmina ustawowo jest zobligowana do załatwienia tej sprawy do końca 2009 r. Dotychczas nic nie zostało zrobione, więc tak praktycznie rozpoczynamy.

Następnym tematem jest gospodarka ściekowa, w rozwiązywaniu tej kwestii uczestniczę poprzez realizację programu infrastruktura w gospodarstwach rolnych Sektorowy Program Operacyjny 2004-2006. Będziemy kontynuowali realizację tego zadania, korzystając z programu PROW 2007-2013. Obowiązek zagospodarowania ścieków na swoim terenie gminy powinny zrealizować do 2014 r.

Kolejną kwestią jest docenienie i wykorzystanie tego co mamy, a dotychczas nie potrafiliśmy w pełni tego zagospodarować i wykorzystać. Będę wspierał dotychczasowe inicjatywy i podejmował nowe w celu wypromowania naszej gminy jako interesującego obszaru turystycznego. Mamy dwa obszary objęte programem Natura 2000 - zbiornik retencyjny Podedwórze i uroczysko Mosty-Zahajki. Piękne tereny, lasy to bardzo dobre warunki do rozwoju agroturystyki i rekreacji weekendowej. Dzięki aktywności Stowarzyszenia na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego na nowo odkryliśmy słomę, glinę, ścieżki edukacyjne, teraz promowane są wioski tematyczne. Rumianek i dynia to rośliny znane od pokoleń, ale dzisiaj możemy na nie spojrzeć z innej perspektywy i wykorzystać w ofercie turystycznej gminy.

Mamy tereny na których możemy uprawiać rośliny energetyczne, a więc jestem też zainteresowany energią odnawialną. Poczyniliśmy już pewne starania w tym obszarze.

Będę dążył aby te zadania były konsekwentnie realizowane, ponieważ uważam, że jest to duża szansa rozwoju tego terenu.

* Mówił pan o gospodarce odpadami, jak na dzień dzisiejszy rozwiązany jest ten problem?

Przystąpiliśmy do Międzygminnego Związku Celowego we Włodawie, który jest jeszcze na etapie organizacji, ale wiążemy z tą decyzją nadzieje na uregulowanie gospodarki odpadami w sposób wymagany ustawowo. Ponieważ docelowo to związek zajmie się organizacją gospodarki odpadami na terenie gmin, które do niego przystąpiły.

Rozwiązaniem tymczasowym jest podpisanie umowy z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej we Włodawie. Przedsiębiorstwo będzie odbierało segregowane odpady z terenu naszej gminy. Prosiłbym mieszkańców, aby przygotowali się do segregacji odpadów już w swoich gospodarstwach domowych. Gospodarka odpadami wymaga na dzień dzisiejszy zaangażowania nie tylko gminnego samorządu, ale przede wszystkim mieszkańców, którzy powinni przestrzegać wymaganych zasad. Podjęliśmy akcję informacyjną, ponieważ efekty będą zależały od ludzi. Przyzwyczajenie jest drugą naturą, brakuje segregacji na podstawowym poziomie a więc w gospodarstwach domowych. Jak

wszyscy wiemy znacznie wzrosła stawka za wywóz odpadów, żeby w tym obszarze można było zaoszczędzić trzeba będzie segregować. Myślę, że ludzie to rozumieją.

Opracowaliśmy koncepcję gospodarki ściekowej dla całej gminy, w Podedwórze planowana jest kanalizacja w innych wsiach nadal będziemy budowali przydomowe oczyszczalnie ścieków. Będziemy występować z wnioskiem o dofinansowanie tej inwestycji do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich działanie 3.

* Jaki dla gminy Podedwórze był rok 2007?

Przede wszystkim spłaciiliśmy zobowiązania za wykonane prace przy budowie sali gimnastycznej (łącznie, kotłownia), które pochłonęły 132 tys. zł. Ponadto spłaciiliśmy ratę kredytu w wysokości 100 tys. zł, który został zaciągnięty na budowę sali gimnastycznej. Udało nam się wynegocjować odstąpienie od odsetek przez wykonawcę, ponieważ gmina spóźniła się z terminem zapłaty. A dla nas koszty odsetek to znacząca suma. Cały czas trzeba pamiętać, że gmina ma mały budżet a to determinuje również pozyskiwanie dużych środków finansowych na inwestycje.

Mamy bardzo ładną salę gimnastyczną, z której korzystają najmłodszy mieszkańcy gminy, ale też trzy razy w tygodniu (środa, piątek, niedziela) została udostępniona dla mieszkańców gminy. Złożyliśmy wiosną 2007 r. do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu wniosek o wyposażenie sali gimnastycznej, sali korekcyjnej oraz dwóch sal lekcyjnych w urządzenia sportowe oraz stoliki, krzesła, pomoce naukowe na kwotę 95 tys. zł. Zakupiliśmy wyżej wymienione wyposażenie i tym samym zadanie zostało zakończone.

Do Urzędu Marszałkowskiego - Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych złożyliśmy w marcu 2007 r. wniosek o dofinansowanie remontu dróg dojazdowych do pól. Wykonaliśmy zaplanowane inwestycje na kwotę 100 tys. złotych.

Pozyskaliśmy 195 tys. środków pozabudżetowych, a budżet inwestycyjny gminy na 2007 r. wynosił 300 tys.

Zostały też pomalowane pomieszczenia w budynku Urzędu Gminy, naprawiona instalacja elektryczna, zakończona wymiana okien. Mając na uwadze zapewnienie większej funkcjonalności urzędu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przenieśliśmy na parter, magazyny obrony cywilnej do piwnic w budynku Ośrodka Zdrowia, posterunek policji z pierwszego piętra w miejsce GOPS.

* Jak gmina radzi sobie z pozyskiwaniem środków unijnych?

W gminie Podedwórze udaje się realizować sporo tak zwanych miękkich projektów. Jestem z tego bardzo zadowolony, bo ich realizacja znacząco aktywizuje społeczność gminy. Wnioski piszą nasze szkoły i stowarzyszenia.

Aktualnie Gimnazjum realizuje dwa wnioski, pierwszy to Szkoła równych szans „Iść, ciągle iść w stronę słońca”, pozyskano kwotę 53.900.000 zł. Drugi wniosek to Społeczność w szkole, Szkoła w społeczności „Dałem z siebie wszystko i jestem z siebie dumny”, na kwotę

53.414.000 zł. Te środki również wprowadziliśmy do budżetu gminy na 2007 r.

Gmina złożyła też wniosek, który realizuje Szkoła Podstawowa, jest to „Ugruntowanie i wyrównanie poziomu wiedzy matematycznej w kl. IV-VI” współfinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach SPORZL, przez Fundację Edukacyjną 4H.

Gmina Podedwórze przygotowała się do nowego okresu programowania. Złożymy wnioski w obszarze pomocy społecznej i podnoszenia kwalifikacji pracowników. Przygotowujemy też wniosek ze Stowarzyszeniem na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego na temat energii odnawialnej. Z gminami powiatu parczewskiego szukamy wniosek partnerki na doposażenie jednostek OSP. Z sąsiednimi gminami z powiatu bialskiego mamy wniosek dotyczący działania Transport w programie operacyjnym RPO Województwa Lubelskiego. Do programu Kapitał Ludzki 9.1, złożymy wniosek partnerski, który obejmie dzieci w wieku przedszkolnym, a więc będą to fundusze na przedszkole.

Inne nasze projekty dotyczą rozwoju obszarów wiejskich - scalenie wsi Piechy, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, kanalizacji miejscowości Podedwórze i Mosty.

W Międzygminnym Związku Celowym we Włodawie jesteśmy też po to, aby gospodarka odpadami była rozwiązana za pomocą funduszy Regionalnego Programu Operacyjnego. Z tego też programu mamy projekt odnowy miejscowości Podedwórze. Podobne plany na odnowę miejscowości mamy dla wsi Hołowno, Antopol, Opole, Mosty i będziemy to w dalszej kolejności robić.

*** Jaki jest na terenie gminy stan infrastruktury drogowej?**

O skali problemu mówi fakt, w gminie mamy 60 km dróg gminnych, w tym utwardzonych jest 4 km. Są to drogi betonowe, w części pokryte emulsją. Na terenie gminy mamy drogi powiatowe, które wymagają modernizacji. Aktualnie prowadzimy rozmowy ze starostwem powiatowym w Parczewie na temat poprawy stanu technicznego drogi powiatowej Podedwórze-Jabłoń.

Położyliśmy asfalt na 680 m² placu remizy OSP. W lipcu jednostka OSP w Podedwórze będzie miała swój jubileusz i chcemy połączyć ten plac z drogą powiatową. Jest to 27m odcinek.

W miarę posiadanych środków będziemy poprawiali stan infrastruktury drogowej w naszej gminie.

*** Jak przedstawia się budżet gminy Podedwórze na rok 2008?**

Budżet został uchwalony 28 grudnia 2007 r. Kwota całościowa to 3,5 mln. zł., w tym na inwestycje przewidzieliśmy około 700 tys. zł. Przez najbliższe cztery lata spłacamy kredyt zaciągnięty na salę gimnastyczną, to jest kwota 100.000 zł. co roku. Największy wydatek budżetu, tak jak we wszystkich gminach to oświata. Ale w ten sposób inwestujemy w przyszłość. Niepokojem co prawda napawa demografia, ale uważam, że nie wszyscy wyjadą, a dobrze wykształcone społeczeństwo to kapitał.

W tym roku planujemy modernizację drogi w Hołownie, droga w koloni Szeroka, Zagroda i wieś. Wniosek będzie złożony do Regionalnego Programu Operacyjnego. Z

dofinansowania z FOGR będziemy prowadzili remont dróg dojazdowych do pól w Podedwórze i Antopolu oraz bieżące remonty dróg gruntowych. Będzie złożony wniosek do PROW na przydomowe oczyszczalnie ścieków, aktualnie mamy ok. 70 wniosków, jeśli będzie więcej to zwiększymy projekt. Zabezpieczyliśmy w budżecie gminy udział własny na realizację projektu odnowa miejscowości Podedwórze.

Obecnie dobiegają końca prace nad wieloletnim planem inwestycyjnym i strategią gminy, dokumenty te chcemy uchwalić w pierwszym kwartale 2008 r.

*** Zdaniem pana co trzeba zrobić, żeby zapewnić dalszy rozwój gminy?**

Bolączką gminy jest brak na tym terenie przedsiębiorców. Planujemy wyznaczyć miejsce pod inwestycje dla potencjalnych przedsiębiorców. Najbardziej bylibyśmy zainteresowani przetwórstwem rolno-spożywczym i wytwarzaniem energii odnawialnej, ponieważ na tym terenie są możliwości aby zapewnić surowiec. Ponadto planowany teren dysponuje potrzebną infrastrukturą.

O tym już mówiłem gmina jest atrakcyjna turystycznie trzeba to koniecznie wykorzystać.

W tym roku Fundacja OIC Poland przeprowadziła trzymiesięczne szkolenie przygotowujące kobiety do prowadzenia gospodarstw agroturystycznych. Z terenu naszej gminy uczestniczyło 10 kobiet.

*** Jak pan ocenia aktywność mieszkańców gminy?**

Uważam, że bardzo dużym potencjałem naszej gminy są ludzie, widać to w aktywności stowarzyszeń - Stowarzyszenia na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego i Stowarzyszenia na rzecz wspierania i rozwoju wsi lubelskiej w Zaliszczu oraz radnych, nauczycieli, sołtysów. Mieszkańcy Hołowna sami wykonali remont mostu, gmina zapłaciła tylko

za tartak i gwoździe. Most na rzece Zielawie w Hołownie, który jest bardzo często wykorzystywany był zniszczony i nie miał właściciela. Dlatego nadzór budowlany postanowił go rozebrać. Na wniosek mieszkańców nie podpisałem tej decyzji, a poczyniliśmy starania w kierunku jego remontu i tak gmina stała się właścicielem mostu.

Wracając do Stowarzyszeń, oba zabiegają o środki unijne i realizują złożone wnioski. Stowarzyszenia na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego prowadzi Ośrodek Edukacji Regionalnej w Hołownie, tam też aktywnie działa zespół „Wrzeciono”. Jest duże zainteresowanie ofertą ośrodka, który w coraz większym zakresie staje się ambasadorem naszej gminy.

Stowarzyszenie w Zaliszczu ma grupę cyrkową, która jest dużą atrakcją powiatu, zapraszana na różnorodne imprezy promuje i Zaliszcze i naszą gminę

Przygotowujemy się też do obchodów 80. lecia OSP w Podedwórze. Na terenie gminy mamy siedem jednostek OSP, wszystkie drużyny są w aktywności bojowej, utrzymują swoje obiekty i sprzęt, biorą udział nie tylko w akcjach gaśniczych.

Za tymi wszystkimi inicjatywami stoją ludzie, mieszkańcy gminy Podedwórze. Dziękuję im za aktywność, bo dzięki temu z większym optymizmem możemy patrzeć w przyszłość.

Dziękuję za rozmowę:

Ewa Koziara

Aktywna wieś

Pierwszą kadencję sołtysiem we wsi Hołowno jest pan **Jan Grześ**, ale doświadczenie w pracy społecznej i samorządowej ma duże, był bowiem radnym Rady Gminy Podedwórze przez dwie kadencje.

Sołtys Jan Grześ zadowolony jest z aktywności mieszkańców wsi

Wieś się starzeje i wyludnia - mówi Jan Grześ, problem ten dotyczy całej gminy. Na naszej drodze nie ma ani jednego dziecka. Najwięcej opuszczonych gospodarstw jest na koloni Zagroda i Zadnie. Posesje zarosły krzakami bo nie ma się komu tym zająć. Co prawda ludzie kupują na wsi posesje, ale przyjeżdżają tylko odpocząć.

Ostatnią inicjatywą społeczną była budowa mostu na rzece Zielawie. Dobre jest to, że ludzie chętni są do pracy na rzecz wsi. Jak trzeba to wszyscy przyjdą. Most ten był od dawna, ale kiedy zaczął wymagać remontu okazało się, że nie ma komu tego zrobić, bo nie ma właściciela mostu. Dzięki dużej pomocy pana **Krzysztofa Chilczuka** wójta gminy udało się most uratować. Gmina stała się jego właścicielem a myśmy sami przeprowadzili remont. Jest to most drewniany, ale w bardzo dobrym miejscu i dlatego często uczęszczany. Jakiś kilometr stąd jest piękny murowany most, do którego nie ma dojazdu. Próbowaliśmy wielokrotnie dociec, jak to się stało, że ktoś podjął decyzję o budowie mostu tam a nie tu. Ale nie udało się tego wyjaśnić.

Hołowno to duża wieś, wieś i kolonie: **Zadnia, Szeroka, Zagroda, Szelemin, Lasbór, Popówki**. Zadnia jest najbardziej oddaloną kolonią, bliżej im do Antopola i tam ludzie jeżdżą do sklepu. Mieszkańcy mają telefony, wodociąg, w części gospodarstw już są przydomowe oczyszczalnie ścieków, ale też są budowane nowe. W Hołownie jest Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Gospodyń Wiejskich, Ośrodek Edukacji Regionalnej, Instytut Geodezyjny. Koło Łowieckie ma bardzo ładnie zagospodarowany teren i leśniczówkę w Lasborze.

Strażacy wynajmują swoją świetlicę na wesela, tam też są święcone święconki Wielkanocne, odbywają się nabożeństwa majowe. Strażacy aktywnie uczestniczą w życiu społecznym wsi. KGW przewodniczy pani **Anna Słyszko**, kobiety są zaangażowane i chętnie włączają się w realizację wiejskich inicjatyw.

We wsi jest cztery duże specjalistyczne gospodarstwa mleczarskie, trzech gospodarzy prowadzi tucz trzody chlewnej. Prawie wszyscy sieją rumianek. Rumiankowe żniwa, to nie tylko święto wsi, ale jak widać kwiat rumianku stał się znakiem firmowym Hołowna.

Niewątpliwie dziś wizytówką wsi jest Ośrodek Edukacji Regionalnej. Inicjatorem powstania tego ośrodka był pan **Janusz Bilkiewicz**, który wieś bardzo zaktywizował - opowiada pani **Beata Grześ**. Jak już powstawał, to każdy z mieszkańców zaniósł coś od siebie. Tam jest ciekawie, byłam kilka razy i zawsze spotkałam się z czymś interesującym. Jest to też miejsce, gdzie mogą spotkać się mieszkańcy naszej wsi, ale nie tylko, często przyjeżdżają goście.

W 2007 r. ostatecznie zlikwidowano Oddział w Hołownie Spółdzielni Usług Rolniczych w Podedwórze. Plac i wszystko co było zostało sprzedane, a uzyskane pieniądze pokryły długi. W SUR pracował pan Jan Grześ. Jak podkreśla dawniej i po kilkanaście osób znajdowało w spółdzielni pracę. Kiedy rolnicy zaczęli kupować maszyny i ciągniki spadało zapotrzebowanie na ofertę spółdzielni.

Poprzednie dwie kadencje sołtysiem w Hołownie był pan **Jacek Łoszak**, a przed nim przez 18 lat obowiązki sołtysa pełnił pan **Józef Grześ**. W czasie ostatnich wyborów, wolą mieszkańców wsi funkcja sołtysa wróciła do rodziny Grzesiów.

Ewa Koziara

Sołectwa i sołtysi gminy Podedwórze

Antopol - **Halina Ksok**
 Bojary - **Władysław Kondraciuk**
 Grabówka - **Arkadiusz Goławski**
 Hołowno - **Jan Grześ**
 Kaniuki - **Andrzej Kopiński**
 Mosty - **Józef Wójcik**
 Nowe Mosty - **Marian Korbus**
 Niecielin - **Kazimierz Zielonka**
 Opole - **Kazimierz Tymoszuk**
 Piechy - **Andrzej Kuchta**
 Podedwórze - **Kazimierz Iwaniuk**
 Rusiły - **Grzegorz Koziół**
 Zaliszcze - **Leszek Turuk**

R A D A G M I N Y

Podedwórze

V kadencji 2006-2010

Artur Becher

- przewodniczący RG

Tadeusz Banaszcuk

Arkadiusz Goławski

Robert Hołod

Józef Hołowacz

Andrzej Iwańczuk

Tadeusz Kisiel

Janusz Litwiniuk

Mariusz Mazurek

Jan Mazuryk

Mariusz Michalski

Bogusław Momot

Zbigniew Przychodzki

Mirostaw Sokołowski

Józef Wójcik

KOMISJE RADY GMINY:

Komisja Rewizyjna: Tadeusz Banaszcuk - przewodniczący: członkowie - Bogusław Momot, Mirosław Sokołowski, Janusz Litwiniuk, Andrzej Iwańczuk, Robert Hołod, Tadeusz Kisiel.

Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska: Jan Mazuryk przewodniczący: członkowie - Bogusław Momot, Tadeusz Banaszcuk, Mariusz Mazurek, Arkadiusz Goławski, Józef Hołowacz.

Komisja Budżetu i Finansów: Józef Wójcik - Przewodniczący: członkowie - Tadeusz Kisiel, Mariusz Michalski, Zbigniew Przychodzki, Andrzej Iwańczuk, Józef Hołowacz, Mirosław Sokołowski.

Komisja Kultury, Oświaty, Sportu i Zdrowia: Janusz Litwiniuk - przewodniczący: członkowie - Józef Wójcik, Arkadiusz Goławski, Robert Hołod, Zbigniew Przychodzki, Mariusz Michalski.

Parafia w Podedwórzcu

Opole - Podedwórze parafia Podwyższenia Krzyża Świętego, Dekanat Wisznicki. Do parafii należą miejscowości: **Opole, Podedwórze, Antopol, Bojary, Grabówka, Hołowno, Kaniuki, Mosty, Nowe Mosty, Niecielin, Piechy, Rusiły, Zahajki, Zaliszcze**. Ksiądz proboszcz ks. **Jan Liwak** prałat.

Odpusty odbywają się w święto: Podwyższenia Krzyża Świętego, Matki Bożej Szkaplerznej, Zwiastowania Najświętszej Marii Panny.

Pierwszy kościół drewniany zbudował i uposażył w 1634 r. **Aleksander Ludwik Kopeć**. Następny murowany, w stylu barokowo-klasycystycznym pod wezwaniem Zwiastowania NMP w Podedwórzcu zbudowano w latach 1805-1811 kosztem **Ignacego i Jana Szlubowskich** właścicieli Opola. Konsekwrowany przez biskupa lubelskiego **Wojciecha Skarszewskiego**. Kościół ten w 1890 r. zamieniono na cerkiew, rekuncyliowano w 1918 r. i służy jako kaplica.

Obecny kościół parafialny, murowany, styl neogotycki wybudowany został w 1910 r. staraniem ks. **Ludwika Zaorskiego**. Parafie wznowiono w 1919 r.

dokończenie ze str. 1

Program artystyczny rozpoczęto obrzędem Wigilii, który ukazał bogactwo symboliki bożonarodzeniowej oraz siłę tradycji, która pomimo upływającego czasu tkwi w świadomości ludzi stąd, gdziekolwiek by nie wyjechali.

Ponadto w programie znalazł się występ grupy cyrkowej z Zaliszcza, prezentacja filmów nagranych podczas trwania projektu (Kiszenie kapusty i Kolędowanie na Polesiu Lubelskim), zwiedzanie Ośrodka Edukacji Regionalnej oraz występ Zespołu Wrzeciono.

Potrawy wigilijne i karnawałowe przygotowane zostały przez znakomite gospodynie - **Zuzannę Panasiuk**, **Zofię Iwaniuk**, **Grażynę Stupak** oraz członkinie zespołu Wrzeciono.

Na zakończenie prezes Stowarzyszenia **Gabriela Bilkiewicz** wraz z pracownikami biblioteki **M. Zamyłko** i **M. Wołoszuk** dokonały podsumowania działań zrealizowanych w czasie trwania projektu, co zostało pozytywnie ocenione przez Katarzynę Tadeusiak-Jeznach.

Dotacja otrzymana z **Programu Rzeczpospolita Internetowa** umożliwia stały dostęp do Internetu w bibliotece, dzięki czemu mieszkańcy uczą się obsługi

Uroczyście i rodzinnie

komputera na sprzęcie przekazanym przez Fundację Grupy TP. Z oferty biblioteki w Hołownie, czynnej codziennie od godz. 10 do 18, mogą korzystać mieszkańcy całej gminy Podedwórze. W ofercie oprócz codziennej możliwości wypożyczenia ciekawej książki i skorzystania z kawiarenki internetowej są organizowane spotkania przy kominku z najstarszymi mieszkańcami „Z wizytą u babuni” wtorki i czwartki w godz. 10.00 - 12.00 oraz prezentacja filmów nagranych przez zespół „Wrzeciono”.

Multimedialna Izba Regionalna zaprasza również do promowania swoich gospodarstw, umiejętności i najciekawszych zakątków miejscowości. Zaplanowano spotkania z psychologiem rodzinnym, dwa razy w miesiącu (I i III środa każdego miesiąca), pierwsze spotkanie 7 marca 2008 r. Można jeszcze zapisywać się na kurs komputerowy, pod numerem tel. 0-83 379 5030.

Projekt Multimedialna Izba Regionalna został sfinansowany przy pomocy środków Programu Rzeczpospolita Internetowa, a realizowany jest przez Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego i Bibliotekę. (ek.)

WIOSKI TEMATYCZNE

Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego w Podedwórze realizuje projekt, którego celem jest stworzenie Wioski Rumiankowej w Hołownie i Dyniowej w Zaliszczu. Podczas trwania projektu, w okresie od 15 stycznia do 31 maja 2008 r. będą zrealizowane zadania, które mają na celu osiągnięcie postawionego celu.

Przewidziano warsztaty twórcze, które pozwolą lepiej rozpoznać umiejętności i zainteresowania uczestników oraz wykreują nowe pomysły na ofertę wsi. Ceramika, gobeliny, plecionkarstwo, malowanie na szkle, umiejętności w tych dziedzinach będą doskonalone w czasie warsztatów rękodzielniczych. Pod hasłem „Zioła w obrzędach, zwyczajach i pieśniach ludu Polesia” warsztaty etnograficzne pozwolą doskonalić umiejętności członkom zespołu ludowego. Będzie można zapoznać się z zastosowaniem ziół w kuchni,

medycynie ludowej i kosmetyce. W programie są warsztaty tematyczne, związane z wykorzystaniem rumianku i dyni w tworzeniu specjalizacji wsi (gry terenowe i zajęcia rekreacyjne). Odbędą się szkolenia na temat uprawy ozdobnych odmian rumianku i dyni oraz wykorzystania tych roślin w ogródkach edukacyjnych i do aranżacji centrów wsi. Wizyta studyjna we wsiach tematycznych utworzonych koło Koszalina: wioska Hobbitów, Bajek i rowerów, Końca świata, Labiryntów i źródeł, Zdrowego życia pozwoli na zapoznanie się z efektami podobnych działań w innej części kraju. Seminarium na temat „Leczniczo-terapeutyczne oraz przemysłowe wykorzystanie rumianku w przyszłej działalności mieszkańców wioski tematycznej” połączone z prezentacją efektów uzyskanych w trakcie realizacji zaplanowanych zadań podsumuje projekt i pozwoli na ustalenie strategii rozwoju na dalsze lata. Projekt jest realizowany przy udziale Środków Europejskiego Funduszu Społecznego IW EQUAL (g.)

Mała wieś duże problemy

Sołtysem, jednej z najmniejszych miejscowości gminy Podedwórze jest pan **Andrzej Kopiński**, który te obowiązki pełni trzecią kadencję. *Tutaj nie ma komu być - mówi. Ja też nie chcę, ale przymus i trzeba.* W Kaniukach jest zaledwie sześciu gospodarzy, kilka domów to pustostany. We wsi kupiono domy na letniska i w okresie letnim przyjeżdżają ludzie. Są telefony, wodociąg, przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Od wielu lat ludziom ciśnienie podnosi rzeka Żylawa, dopływ Zielawy, której wody jesienią i wiosną zatapiają łąki i pola. Aktualnie sytuacja tej części wiejskich gruntów napawa ludzi niepokojem, obawiają się, że powtórzy się sytuacja sprzed dwóch lat. Wówczas na terenie gminy Podedwórze i Dębowa Kłoda około 100 ha zostało zalane. W Kaniukach wielka woda przelewała się nawet przez drogę, która jest na nasypie a więc wyżej od sąsiadujących z nią łąk i pól. Wszystko wymokło, a przecież zasiewy były zgłoszone na dopłaty. Ludzie interweniowali najpierw w WZMiUW w Lublinie Oddział w Białej Podlaskiej Grupa Terenowa w Parczewie, później w Białej Podlaskiej i w Lublinie. Temat Żelawy jest znany, ale problem wymaga rozwiązania. Gospodarze mówią, że tak duże wylewy rzeki to problem ostatnich lat a zaczęło się, kiedy rzeka przestała być regularnie koszona i czyszczona. Jeszcze w latach 80. XX w., kiedy rzeka była regularnie koszona nie było takich jezior. I dlatego rolnicy są przekonani, że wystarczy wykoszenie rzeki raz do roku i problem się rozwiąże.

Sołtys Andrzej Kopiński z niepokojem obserwuje podnoszenie się poziomu wody

To prawda, że porost trawy a więc duża szorstkość brzegów spowalnia odpływ wody. Ale jest jeszcze druga zależność. Teren przyległy do rzeki jest naturalnym zagłębieniem, z którego woda zawsze słabiej odpływa i dłużej pozostaje. Poza tym normy odwodnienia są większe dla gruntów ornych a mniejsze dla łąk. Dlatego rowy melioracyjne na łąkach są płytsze.

Konflikt z melioracją jest poważny, w czasie spotkań dochodzi do kłótni, ale jeszcze zainteresowani mieszkańcy Kaniuk cierpliwie czekają na satysfakcjonującą ich decyzję, a więc obiecanie koszenia i czyszczenia rzeki. Zapytaliśmy dyrektora Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie, co dalej z Żelawą? *W tym roku koszenie i wyczyszczenie rzeki Żylawy było zaplanowane i myślę, że*

uda nam się to zrealizować - poinformował Leszek Boguta. Nasz budżet jest bardzo mały zabezpiecza zaledwie 10-12 proc. potrzeb województwa lubelskiego. My ze swojej strony zabiegamy o pozyskiwanie dodatkowych środków. W 2007 r. uzyskaliśmy dodatkowe fundusze, wadą był fakt, że dopiero pod koniec roku, ale zostały wykorzystane, co świadczy o skali potrzeb. Będziemy zabiegali, aby w tym roku uzyskać wcześniej pieniądze. Od 2000 roku sukcesywnie topniały środki w naszym budżecie, pozytywnie drgnęło w poprzednim roku i mam nadzieję, że ta tendencja się utrzyma.

Zdaniem Andrzeja Kopińskiego wylewy Żelawy to najpoważniejszy problem wsi. Ale są też inne bolączki, takie jak drogi i brak przystanku autobusowego.

Do lasu prowadzą dwie drogi, ta od wsi Antopol jest regularnie naprawiana, w czym swój udział ma Leśnictwo Kaplonosy (Nadleśnictwo Włodawa). Drugą drogą, tą od wsi Kaniuki, zdaniem sołtysa jeździ połowa gminy, ponadto firmy, które pracują w lesie, tak zwane dłużyce - samochody przystosowane do przewozu drzewa, a droga jest traktowana jako droga wsi. Wymaga ona naprawy, bo dojazd do pól i łąk staje się bardzo trudny. Tym bardziej, że droga jest położona na terenie podtapianym przez Żylawę. W ciągu ostatnich 10 lat, dwa razy równiarka równała, a trzeba to robić regularnie i pomyśleć o utwardzeniu żużlem. Żużel jest trwalszy, dwa lata temu została utwardzona żużlem droga przez wieś i ludzie są zadowoleni.

Wieś należy do parafii w Podedwórze - mówi Andrzej Kopiński, w czasie ostatnich wyborów sołtysa, podczas dyskusji na co wydać wiejskie fundusze powstała myśl budowy kapliczki. Przy wjeździe do wsi od niepamiętnych czasów zawsze stał krzyż, który był wymieniany i odnawiany. Tym razem też poprawiliśmy krzyż i własnymi siłami zbudowaliśmy kapliczkę, która niedługo zostanie ogrodzona.

Budowa kapliczki to wspólny wysiłek mieszkańców wsi

Wieś najprawdopodobniej powstała z folwarku - mówi pan Edward Kopiński, którego właścicielem w pewnym okresie czasu był pan Kania, stąd ludzie tłumaczą nazwę, od nazwiska - Kania - Kaniuki. Kiedy kopano, aby położyć linię telefoniczną czy wodociagową to natrafiano na kamienne i ceglane fundamenty, co świadczy o dawnej przeszłości. Dawny folwark został rozkupiony przez kilku gospodarzy, potem przyszli inni i tak powstała wieś.

Kiedyś wieś była znacznie większa, pierwszy odpływ ludzi nastąpił w latach 50. XX w. kiedy młodzież poszła do szkół się uczyć, wielu nie wróciło. Obecnie pięcioro dzieci jeździ do Szkoły Podstawowej w Podedwórze, w gimnazjum ze wsi nie ma nikogo.

Ewa Koziara

GMINA PODEDWÓRZE

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina Podedwórze w obiektywie

